

[Udenrigsministeren]

ge på den erklæring, jeg nævnte før, den amerikansk-sovjetiske erklæring af 1. oktober om situationen i Mellemøsten, og nu senest udsigterne til et gennembrud i SALT-forhandlingerne, der som bekendt drejer sig om en begrænsning af det enorme rustningskapløb mellem de to supermagter på det strategiske våbenområde.

Den danske regering betragter det samarbejde, der finder sted i NATO, som en forudsætning for afspændingspolitikken. På dette grundlag har vi også anset det som vor pligt og interesse at fortsætte og uddybe dialogen og samarbejdet med de enkelte Østlande, og det har fundet udtryk, som man ved, gennem løbende besøgsudvekslinger. Den bulgarske udenrigsminister kommer i næste uge, og det var tanken, at jeg skulle aflægge besøg i Sovjet engang i begyndelsen af det nye år. Som led i denne Øst-Vest-dialog lægger vi vægt på at fremhæve, at afspænding ikke blot er ensbetydende med vedtagelsen af fine hensigtserklæringer, men navnlig med gennemførelsen af konkrete handlingsprogrammer til gavn for det enkelte menneske.

Ved konferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa, der blev afholdt i Helsingfors i 1975, og i forbindelse med den slutakt, der blev vedtaget ved den lejlighed, er der blevet indledt en flersidet forhandlingsproces vedrørende den fremtidige udvikling i Øst-Vest-forholdet, en form for forhandling, som er af allerstørste vigtighed. Men som vi alle ved, er der en lang vej igen, før Helsingforslutakten er gennemført efter sin ordlyd. Denne er et langsigtet handlingsprogram, og det møde, der finder sted netop nu i Beograd, bliver forhåbentlig da kun det første led i en kæde af sådanne opfølgingsmøder. Der er lidt forskellige vurderinger, men jeg mener, man kan sige, at mødet i Beograd, der nu har været i gang i ca. to måneder, har været præget af både konstruktiv og realistisk vilje fra alle sider – og jeg understreger: fra alle sider – til en efterprøvning af samtlige slutaktens mange bestemmelser. Der er lagt et stort antal forslag på bordet, som skal tjene til at udbygge slutaktens bestemmelser med henblik på at lette den videre iværksættelse af den. Fra dansk side har vi bl. a. fremlagt et forslag vedrørende organisering og afholdelse af et nyt møde svarende til mødet i Beograd – det er også et dansk forslag, der ligger til grund for det møde, der nu er i

gang i Beograd – et forslag, som foreløbig har fået en positiv modtagelse blandt de deltagende stater.

Menneskerettighederne er utvivlsomt det element, som har påkaldt sig størst interesse i forbindelse med mødet i Beograd. Det må imidlertid ikke overses, at også andre vigtige spørgsmål af principiel politisk og økonomisk karakter er genstand for indgående og alvorlige overvejelser.

På linje med en lang række andre delegationer søger imidlertid også den danske at benytte Beogradmødet til at virke for en styrkelse af respekten for menneskerettighederne og for en lettelse af menneskelige kontakter på tværs af landegrænserne, den del af slutakten, som vi i sin tid havde en ikke ringe indflydelse på.

Desværre er det såvel på mødet i Beograd som i FN og i andre internationale sammenhænge overordentlig vanskeligt at komme til en fælles forståelse af, hvad begrebet menneskerettighederne dækker. Det ved alle her. Det skyldes de grundlæggende forskelle i opfattelsen af individets stilling i forhold til statsmagten.

Fra dansk side er der i de nævnte sammenhænge blevet givet klart udtryk for den danske regerings dybe bekymring over foranstaltninger truffet over for personer eller grupper, alene fordi de forfægtede ideologiske, politiske eller religiøse synspunkter. Hvor de rettigheder overtrædes, kan det ikke nytte noget at påberåbe sig, at det er et indre anliggende. Det er problemer, som er af berettiget international interesse.

I min tale i FN henviste jeg til den danske regerings og den danske offentligheds syn på de gentagne krænkelser af princippet om individets integritet, som finder sted i mange lande verden over. Jeg tilføjede, at jeg især havde i tankerne handlinger som tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling af fanger, summarisk henrettelse af politiske modstandere og de mange krænkelser af andre grundlæggende menneskerettigheder, såsom forfølgelse af ideologiske, politiske eller religiøse grunde. Krænkelser af denne art lader sig ikke undskylde, heller ikke gennem en henvisning til udviklingstrinnet i det land, hvor de måtte forekomme.

I menneskerettighedsdebatten har regeringen ved flere lejligheder udtrykt det synspunkt, at styrkelse af økonomiske og sociale